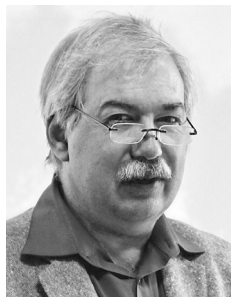

SYNERGETICS AND PERSONALITY: TOWARD A NON-EQUILIBRIUM PERSONOLOGY

D. A. Leontiev

*National Research University
Higher School of Economics,
Moscow, Russia,
e-mail: dmleont@gmail.com*

The focus of the paper is the development of views on personality, its dynamics and development in the human sciences direction set by contemporary general scientific theories of complex self-organized systems that function in the conditions of multicriteriality and uncertainty. While nonclassic ideas of the middle of the 20th century have penetrated into psychology and human sciences at large to a substantial degree, making to date their growing edge, later and more advanced postnonclassic ideas that took shape within the last 20–30 years, make the perspective of their further development. They include the ideas of bifurcation, self-organization, autopoiesis, recursive loop, ecology of action. The term “non-equilibrium personology” is proposed for this emerging perspective in human sciences.

Keywords: personology, autoregulation, system, organization, self-organization, complexity, self-reference, autopoiesis.

DOI: 10.7868/S1819265318030068

Citation: Leontiev D. A. (2018) Sinergetika i ličnost': k neravnovesnoj personologii [Synergetics and personality: toward a non-equilibrium personology] // Metodologija i istorija psihologii. Iss. 3. P. 96–104.

References

- Asmolov A. G.* (2001) Psihologija ličnosti: principy obšepsihologičeskogo analiza. M.: Smysl.
- Baumeister R., Vohs K. D.* (Eds.) (2004) Handbook of Self-Regulation: Research, Theory, and Applications. N.Y.: Guilford.
- Bertalanfi L. fon.* (1969) Obšaa teoriâ sistem – kritičeskij obzor // Issledovaniâ po obšej teoriji sistem: sb. perev. / pod obš. red. V. N. Sadovskogo, È. G. Ūdina. M.: Progress. S. 23–82.
- Boekaerts M., Pintrich P. R., Zeidner M.* (Eds.) (2000) Handbook of Self-Regulation. San Diego: Academic Press.
- Čiksentmihaji M.* (2017) Èvolúciâ ličnosti. M.: Al'pina non-fikšn.
- Csikszentmihalyi M.* (2006) Introduction // A Life Worth Living: Contributions to Positive Psychology / ed. by M. Csikszentmihalyi, I. S. Csikszentmihalyi. N.Y.: Oxford University Press. P. 3–14.
- Dabrowski K.* (1964) Positive disintegration. Boston: Little, Brown, and Co.
- DeCharms R.* (1968) Personal Causation. N.Y.: Academic Press,
- Dorfman L. Â.* (1993) Metaindividual'nyj mir. M.: Smysl.

- Ěšbi U.R. (2015) Vvedenie v kibernetiku. M.: Lenand.
- Frankl V. (1990) Ĉelovek v poiskah smysla. M.: Progress.
- Fromm Ě. (1992) Duša ĉeloveka. M.: Respublika.
- Haken G. (1985) Sinergetika. Ierarhii neustojĉivostej v samoorganizujuših sistemah i ustrojstvah. M.: Mir.
- Kloĉko V. E. (2005) Samoorganizaciã v psihologičeskijh sistemah: problemy stanovleniã mental'nogo prostranstva liĉnosti. Tomsk: Izd-vo Tomskogo gos. un-ta.
- Knãzeva E. N. (2013a) Sinergetika: ee istoričeskij put', nauĉnye školy, metodologičeskij potencial i perspektivy razvitiã: Vstupitel'naã stat'ã // Sinergetika. Antologijã / red. E. N. Knãzeva. M.; SPb.: Centr gumanitarnyh iniciativ. S. 5–26.
- Knãzeva E. N. (2013b) Avtopoëzis: stanovlenie, razvitie i uspeh idei // Sinergetika. Antologijã / red. E. N. Knãzeva. M.; SPb.: Centr gumanitarnyh iniciativ. S. 371–397.
- Knãzeva E. N. (2014) Ěnaktivizm: novaã forma konstruktivizma v ěpistemologii. M.; SPb.: Centr gumanitarnyh iniciativ.
- Leont'ev D. A. (2005) Neklassičeskij vektor v sovremennoj psihologii // Postneklassičeskãã psihologijã. № 1 (2). S. 51–71.
- Leont'ev D. A. (2006) Liĉnostnyj potencial kak potencial samoregulãcii // Uĉenye zapiski kafedry obšej psihologii MGU im. M. V. Lomonosova. Vyp. 2 / pod red. B. S. Bratusã, E. E. Sokolovoj. M.: Smysl. S. 85–105.
- Leont'ev D. A. (2009) Ĉeloveĉnost' kak problema // Ĉelovek – nauka – gumanizm: K 80 letiũ so dnã roždeniã akademika I. T. Frolova / otv. red. A. A. Gusejnov. M.: Nauka. S. 69–85.
- Leont'ev D. A. (2010) Liĉnost' v nepredskazuemom mire // Metodologijã i istorijã psihologii. Vyp. 3. S. 120–140.
- Leont'ev D. A. (2011a) Samoorganizaciã živyh sistem i fiziologijã povedeniã // Mir psihologii. № 2. S. 16–27.
- Leont'ev D. A. (2011b) Novye orientiry ponimaniã liĉnosti v psihologii: ot neobhodimogo k vozmožnomu // Voprosy psihologii. № 1. S. 3–27.
- Leont'ev D. A. (2011v) Samoregulãciiã kak predmet izuĉeniã i kak ob'ãsnitel'nyj princip // Psihologijã samoregulãcii v XXI v. / pod red. V. I. Morosanovoj. SPb.; M.: Nestor-Istoriã. S. 74–89.
- Leont'ev D. A. (2016) Ěkzistencial'nyj podhod v sovremennoj psihologii liĉnosti // Voprosy psihologii. № 3. S. 3–15.
- Leont'ev D. A. (2018) Il'ã Prigožin i psihologijã XXI veka // Psihologičeskij žurnal. № 3. S. 5–14.
- Leont'ev D. A. Averina A. Ź. (2011) Fenomen refleksii v kontekste problemy samoregulãcii // Psihologičeskije issledovaniã: ělektron. nauĉ. žurn. № 2. URL: <http://psystudy.ru/index.php/num/2011n2-16/463-leontiev-averina16.html>
- Leont'ev D. A., Mitina O. V. (2016) Idei sistemnosti i samoorganizacii v psihologii liĉnosti: istorijã i perspektivy // XXXI Merlinskije ĉtenijã: Teoriã, metodologijã i praktika integral'nogo issledovaniã individual'nosti v sovremennom ĉelovekoznanii: mat-ly Vseros. nauĉno-prakt. konferencii. Perm': PGGPU. S. 48–51.
- Maslou A. (1999) Novye rubeži ĉeloveĉskoj prirody. M.: Smysl.
- Maturana U. R., Varela F. H. (2001) Drevo poznaniã. M.: Progress-tradicijã.
- Merlin V. S. (1986) Oĉerk integral'nogo issledovaniã individual'nosti. M.: Pedagogika.
- Mitina O. V. (2003) Idei nelinejnyh dinamiĉeskijh sistem i deãtel'nostnyj podhod // Psihologijã v vuze. №1–2. S. 203–215.

Mitina O. V. (2011) Matematičeskie metody issledovaniâ ličnosti kak dinamičeskoj samo-reguliruûšejsâ sistemy // Ličnostnyj potencial: struktura i diagnostika / pod red. D. A. Leont'eva. M.: Smysl. S. 424–453.

Moren Ě. (2013a) Obrazovanie v budušem: Sem' neotložnyh zadač // Sinergetika. Antologija / red. E. N. Knâzeva. M.; SPb.: Centr gumanitarnyh iniciativ. S. 247–322.

Moren Ě. (2013b) Metod: Priroda prirody. M.: Kanon+.

Olport G. (2002) Stanovlenie ličnosti: izbrannye trudy / pod red. D. A. Leont'eva. M.: Smysl.

Petrovskij V. A. (1997) Očerki teorii svobodnoj pričinnosti // Psihologija s čelovečeskim licom: gumanističeskaâ perspektiva v postsovetskoj psihologii / pod red. D. A. Leont'eva, V. G. Šur. M.: Smysl. S. 124–144.

Petrovskij V. A. (2010) Čelovek nad situaciej. M.: Smysl.

Podd'âkov A. N. (2014) Komplikologija: sozdanie razvivaûših, diagnostiruûših i destruktivnyh trudnostej. M.: Izd. dom Vysšej školy èkonomiki.

Prigožin I. (2000) Konec opredelennosti, Vremâ, Haos i Novye zakony Prirody. Iževsk: RHD.

Prigožin I., Stengers I. (1986) Porâdok iz haosa: novyj dialog čeloveka s prirodoy. M.: Progress.

Rubinštejn S. L. (1973) Problemy obšej psihologii. M.: Pedagogika.

Ryan R., Deci E. (2017) Self-Determination Theory. N.Y.: Guilford.

Ūng K.G. (1996) Struktura psihiki i process individuacii. M.: Nauka.

Viner N. (1968) Kibernetika, ili Upravlenie i svâz' v životnom i mašine. M.: Sovetskoe radio.